

Veenweiden Nieuwsbrief

09

DECEMBER 2021

Samen werken aan een toekomst voor natuur, koeien én beleving

De Krimpenerwaard is een bijzondere plek. Dit unieke en oer-Hollandse veenweidelandschap willen we graag behouden. Daarom leggen we 2.250 hectare nieuwe natuur aan. We, dat zijn gemeente, hoogheemraadschap en provincie, samen met agrarisch ondernemers, Zuid-Hollands Landschap, Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard en andere grondeigenaren. Samen werken we aan een duurzame toekomst.

Natuur onder druk

De bijzondere natuur in ons eeuwenoude polderlandschap is gevormd onder invloed van de mens, maar wordt ook door ons toedoen steeds eenvormiger. De biodiversiteit neemt af. Veel planten en dieren die bij ons kenmerkende veenweidelandschap horen, hebben het moeilijk omdat hun leefgebied onder druk staat. Ook hebben we te maken met bodemdaling en teruglopende waterkwaliteit. Dit alles heeft grote gevolgen voor plant en dier en uiteindelijk ook voor onszelf.

Herstel veenweidelandschap

Daar doen we met elkaar iets aan. Samen met agrarisch ondernemers, particulieren en het Zuid-Hollands Landschap realiseren we uiterlijk in 2026 2.250 hectare nieuwe natuur. Het grootste deel daarvan ligt in het noorden van de Krimpenerwaard. Het gebied gaat een mix bevatten van natuur, water, natuurinclusieve landbouw en recreatie. Dat maakt onze leefomgeving nog aantrekkelijker. De bodemdaling neemt af, de waterkwaliteit verbetert en de veenweidenatuur herstelt zich. Bijvoorbeeld door de terugkeer van verdwenen planten en dieren.

Aan de slag

De unieke structuur die door ontginning en verkaveling is ontstaan – met de karakteristieke langgerekte kavels – houden we voor het grootste deel intact. Net als het open karakter en de kenmerkende elementen in het

landschap. Natuur ontwikkelen en het veenweidelandschap herstellen is niet makkelijk, realiseert ook programmamanager Kees Kapteijn zich: "Vooral de slappe bodem, het geringe aantal toegangswegen en het korte seizoen waarin de uitvoering gedaan kan worden, maakt het een lastige puzzel. We houden zoveel mogelijk rekening met alle belangen en proberen aan alle wensen tegemoet te komen. Maar je zult zien dat dit niet altijd gaat lukken, daarvoor is het project te groot en complex. We zullen het ook niet over alles eens worden. Dat hoort erbij. Maar we zijn aan de slag in het vertrouwen dat we een nog mooier veenweidelandschap maken, waarmee onze gemeenschap sterker kan worden."

Waar staan we nu?

Het bestemmingsplan waarmee de gemeenteraad van de gemeente Krimpenerwaard in 2019 instemde, is begin van dit jaar door de Raad van State bekrachtigd. Met de meeste boeren en grondeigenaren is een uitvoeringsovereenkomst voor zelfrealisatie gesloten. Inmiddels zitten we voor het overige deel van het gebied in de

ontwerpfase. Er is een ontwerp dat een indruk geeft van hoe het gebied er uit komt te zien en wat er voor moet gebeuren door aannemers. Ondertussen loopt ook de voorselectie van aannemers die de inrichtingswerkzaamheden gaan uitvoeren. In polder Den Hoek starten de werkzaamheden als eerste. Dat zal naar verwachting zijn vanaf de zomer 2022.

Meer weten? Kijk op www.veenweidenkrimpenerwaard.nl

Krimpenerwaard in vogelvlucht

Weidevogels voelen zich thuis

Vochtig en kruidenrijk grasland trekt insecten aan en dat maakt het gebied ideaal voor weidevogels, zoals de grutto, Kievit, tureluur en scholekster. Ook andere bijzondere dieren gedijen hier goed, zoals zeldzame vlinders, salamanders en kikkers.

watgangen vergroot. Aanvullend is het van belang dat verschillende maatregelen worden gerealiseerd voor de nieuwe natuurgebieden, zoals nieuwe sloten, brede natuurvriendelijke oevers, bruggen en kaden.

Natuurvriendelijke boeren

Het boerenbedrijf hoort bij onze historie en onze toekomst. Juist de manier waarop we het land hebben ontgonnen heeft gezorgd voor de bijzondere natuur in onze Krimpenerwaard. Er blijft dus ruimte voor. Agrarisch ondernemers werken mee aan de ontwikkeling en het beheer van de natuur. Dat is te zien aan de verschillende soorten grasland en slootkanten met een hoge biodiversiteit.

Zien, doen en beleven

Fietsroutes, wandelpaden en kanoroutes maken de Krimpenerwaard een beleving voor bewoners en bezoekers. U kunt op bezoek bij een kaasmaker of theedrinken bij een café of uitspanning. Waar mogelijk zijn de natuurgebieden toegankelijk, rekening houdend met kwetsbare natuur.

Waterwerken

Water, met name een goede waterkwaliteit, is een belangrijk element voor het realiseren van natuur, landbouw en recreatie. Daarom werken we aan een duurzamer watersysteem en betere waterkwaliteit. Het hoogheemraadschap heeft hiervoor de afgelopen jaren al de hoofdstructuur van het watersysteem aangepast, zoals nieuwe gemalen gerealiseerd en belangrijke toevoerende

(Natuur)werk in uitvoering bekijken

Benieuwd hoe natuurontwikkeling en herstel van het veenweidelandschap er in de praktijk uitziet? Circa 500 van de 2.250 hectare is de afgelopen jaren al ingericht als natuurgebied. Onder andere de polders De Nesse, Berkenwoudse Driehoek, Nespolder en het zuidelijk deel van Oudeland. Hier zijn onder andere natuurvriendelijke oevers aangelegd, percelen afgeplagd en dammen aangelegd. Ook kwam er een vogelkijkscherm, picknicktafels en een wandelpad. Beleef zelf dit grootste weidevogelgebied van het Zuid-Hollands Landschap.

Kijk voor meer informatie op www.zuidhollandslandschap.nl/gebieden/polder-de-nesse.

Er blijft plek voor de boeren

Wethouder Jan Vente

De realisatie van nieuwe natuur komt in de volgende en laatste fase. Na jaren van plannen maken en onderhandelen met grondeigenaren komt nu de fase van uitvoering dichtbij. Dit is echter geen kalme, geleidelijke overgang. De afronding van de onderhandelingen heeft voor alle betrokkenen een enorme impact. U heeft dat kunnen merken aan de demonstratie van boeren. Een demonstratie die goed is verlopen en het standpunt van veel boeren over de grondverwerving duidelijk heeft gemaakt.

Waarom is die onteigening nodig? De natuurplannen zijn al best oud. Eerst kwam het Raamplan van 1998/1999. In 2006 kwam er een nieuw plan. U kent dat misschien onder de naam Veenweidepact. En sinds 2014 is het plan weer aangepast en heet het de Gebiedsovereenkomst Krimpenerwaard. Over sommige weilanden wordt dus al heel lang onderhandeld. Vele tientallen boeren zijn al verplaatst naar andere locaties.

Vaak is tegen mij gezegd: 'het komt nooit af!' Maar dat is onjuist, want bij de laatste paar grondeigenaren met wie we er nog niet uitgekomen zijn, wordt nu de onteigening echt gestart. Tot op het laatste moment blijven we proberen om tot overeenstemming te komen met deze grondeigenaren.

Vaak wordt mij gevraagd: hoe gaat het er nu uitzien? Lopen er straks nog wel koeien in de wei? Het antwoord is simpel: jazeker! Ongetwijfeld minder grote koppels dan nu. Maar voor het behalen van natuurdoelen blijft beweiding gewoon nodig. Deze boeren en andere particuliere grondeigenaren noemen we zelfrealisatoren. Deze boeren combineren hun agrarisch bedrijf met natuurbeheer. Daarnaast worden andere percelen door een speciaal daarvoor opgericht Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard (NBC) verpacht. Bijna driekwart van de open polder blijft net als nu in gebruik voor landbouw.

NBC: gezamenlijk natuurbeheer door landbouw- en natuurorganisaties

"Natuurontwikkeling en agrarische activiteiten? Dat gaat niet samen, denken veel mensen. In de Krimpenerwaard bewijzen wij het tegendeel." Dit vertelt Jan Heijkoop, voorzitter van Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard oftewel NBC. Hier werken het Zuid-Hollands Landschap en agrarische bedrijven samen aan een nieuwe aanpak voor de inrichting en het beheer van het gebied. "In 2020 bundelden wij met de Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard onze krachten in het Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard. Samen zorgen wij voor integraal natuurbeheer."

Beheer nieuwe natuur

Een groot deel van het te realiseren nieuwe natuurgebied wordt al beheerd door het Zuid-Hollands Landschap. Voor het natuurbeheer van de resterende grond maakte de provincie afspraken met agrarische ondernemers en particulieren die natuurontwikkeling op hun grond gaan verzorgen (zogenoeten zelfrealisatoren). Vanaf januari 2022 voeren deze zelfrealisatoren samen met het NBC het natuurbeheer uit op de provinciale gronden. "Als gecertificeerd natuurbeheerder werken we op basis van een goedgekeurd beheer- of inrichtingsplan en volgen we de komende jaren de natuurontwikkelingen op de voet en sturen we die waar nodig bij om het gewenste natuurresultaat te halen."

Meer weten? Kijk op www.nbckrimpenerwaard.nl

Wist je dat...

Het Zuid-Hollands Landschap vertelt

Blauw gras

De traditionele natte hooilanden van voedselarme gronden lijken in de zomer blauwig of zeegroen te kleuren. Dat komt door de kleur van de grassoorten en zeggensoorten (lijken op gras maar zijn het niet) die erop groeien en bloeien. Zoals Blauwe Zegge en Tandjesgras. Daarom noemen we deze gronden blauwgraslanden. Het Zuid-Hollands Landschap herstelt deze blauwgraslanden in de voormalige Gouderakse blokboezems en de Berkenwoudse Driehoek.

Ontboezeming

Wat is nou weer een blokboezem? Een boezem is het hoger liggende water waar het water uit de poldersloten naartoe wordt gemalen met molens of gemalen, om het water vervolgens naar de rivier af te voeren. 'Blokboezem' verwijst naar het blokvormige ontgonnen stuk polder waar dat boezemwater dan weer bij hoort.

Meer weten? Kijk op www.zuidhollandslandschap.nl

Zuid-Hollands Landschap

Uitnodiging

Informatieve (online) talkshow op 15 december

Hoe gaat het met Veenweiden Krimpenerwaard? Wat is er al en wat gaat er de komende tijd gebeuren? Hoe komt het gebied er uit te zien? Wat ligt er al vast en wat nog niet? Volg de livestream met interviews, video's en korte presentaties. Er is ook gelegenheid om vragen te stellen.

Ontwerp online

Wilt u een indruk krijgen van hoe het gebied er uit komt te zien? Bekijk dan tijdens en na de informatieve talkshow de impressie van het ontwerp op www.veenweidenkrimpenerwaard.nl. We geven u tijdens de online sessie een toelichting. U kunt tot eind 2021 reageren op het ontwerp.

Datum: woensdag 15 december

Tijd: 19:30 tot 21:00 uur

De link van de livestream vindt u op: www.veenweidenkrimpenerwaard.nl

Colofon

Deze Nieuwsbrief is een uitgave van de Stuurgroep Veenweiden Krimpenerwaard. Hij verschijnt 2x per jaar.

Contact:

info@veenweidenkrimpenerwaard.nl

Meer informatie:

www.veenweidenkrimpenerwaard.nl

Samenstelling en redactie:

Programmabureau Veenweiden

Vormgeving:

Vakteam Grafimedia,
provincie Zuid-Holland

Foto's:

Zuid-Hollands Landschap,
hoogheemraadschap van Schieland en
de Krimpenerwaard, Stephan Tellier,
Pim Jansen, gemeente Krimpenerwaard
en David van Megen